Justitieutskottets betänkande 1985/86:19

om anslag till polisväsendet, m. m. (prop. 1985/86:100 bil. 4, B 1 och B 3–9, jämte motioner)

JuU
1985/86:19

ANDRA HUVUDTITELN

Polisväsendet

1. **Rikspolisstyrelsen**. Regeringen har i proposition 1985/86:100 bilaga 4 (justitiedepartementet) under punkt B 1 (s. 35–39) föreslagit riksdagen att till Rikspolisstyrelsen för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 553 421 000 kr.

Motioner

I motion 1985/86:Ju204 av Ann-Cathrine Haglund (m) och Birgitta Rydle (m) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen beslutar att intagningen till polishögskolan skall vara 460 polisaspiranter (yrkande 1).

I motion 1985/86:Ju207 av Karin Ahrland m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen beslutar att under anslaget B 1. Rikspolisstyrelsen anslå 5 000 000 kr. utöver regeringens förslag (yrkande 2).

I motion 1985/86:Ju217 av Per-Olof Strindberg m. fl. (m) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen till Rikspolisstyrelsen för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 600 421 000 kr. (yrkande 2).

I motion 1985/86:Ju222 av Alf Svensson (c) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen hos regeringen begär ytterligare 150 nya platser för polisaspiranter, totalt 300 platser, och för detta ändamål anslår 15 milj. kr. utöver regeringens förslag (yrkande 3).

I motion 1985/86:Ju614 av Karin Söder m. fl. (c) hemställs, såvitt nu är i fråga,

- att riksdagen beslutar att 300 polisaspiranter skall antas för budgetåret 1986/87 (yrkande 6),
- att riksdagen beslutar att till anslaget B 1. Rikspolisstyrelsen, förvaltningskostnader, anvisa ett i förhållande till regeringen med 15 milj. kr. förhöjt anslag (yrkande 7).

Inledning

Rikspolisstyrelsen har fr. o. m. den 1 oktober 1984 fått en ny organisation och nya uppgifter. Enligt vad som anges i årets budgetproposition har de problem som varit förenade med organisationsförändringarna och den tillfälliga övertaligheten på personal nu i huvudsak lösts. Regeringens förslag innebär att anslaget minskas med ca 5 milj. kr. i förhållande till innevarande budgetår och kommer att uppgå till 553 421 000 kr. Medel har beräknats för en ny tjänst som chef för verksamheten för analys och planering vid styrelsen. Vidare har medel beräknats för särskild utbildning av polismän som skall syssla med bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten. Härtill kommer även centrala kostnader i samband med överföring av civilförsvarets ordningsuppgifter till polisväsendet (beredskapspolisen).

Antagning av polisaspiranter

Rikspolisstyrelsen har föreslagit att antalet elever i grundutbildningen ökas från 150 till 460 för vart och ett av de tre kommande budgetåren.

Vid budgetbehandlingen för två år sedan anförde departementschefen att personalläget inom polisväsendet successivt hade förbättrats och att det då fanns ca 1 000 polismän som hade genomgått grundutbildningen och fullgjort alterneringstjänst vid någon polismyndighet. Mot bakgrund härav bedömde han att antagningen av aspiranter till polishögskolan kunde begränsas till 200 under det dåvarande och de följande två budgetåren. I budgetpropositionen förra året konstaterade departementschefen att personalläget hade ytterligare förbättrats och att det då fanns ca 1 200 polismän som tjänstgjorde utanför polismyndigheternas personaltablåer. En antagning av 150 aspiranter förordades då.

I den nu aktuella budgetpropositionen anför departementschefen att antalet polismän som ännu inte fått en s. k. tablåtjänst har stigit ytterligare och nu är ca 1 400. Med hänsyn till denna utveckling och till att man bör sträva efter en bättre balans mellan antalet polismanstjänster och antalet utbildade polismän förordar han att aspirantantagningen även det kommande budgetåret begränsas till 150. För de tre därpå följande budgetåren beräknar han aspirantantagningen till 150, 250 resp. 430.

I motionerna 204, 207, 217, 222 och 614 begärs att ytterligare polisaspiranter skall antas. Önskemålen varierar från antagning av 200 till antagning av 460 aspiranter. Det framförs skilda argument. Bl. a. hävdas att den föreslagna intagningen inte ens tillnärmelsevis motsvarar den årliga avgången. Ökningen av brottsligheten gör det nödvändigt att snabbt öka antalet poliser, framhålls det. Det pekas också på behovet av kontinuitet och planering för att verksamheten vid polishögskolan skall kunna drivas på lämpligt sätt.

Utskottet vill först behandla frågan hur många aspiranter som bör antas till grundutbildning under nästa budgetår. Som departementschefen framhåller har personalläget inom polisväsendet förbättrats under senare tid. Det antal polismän som tjänstgör utöver gällande personaltablå har de senaste två åren

ökat med ca 200 om året och uppgår nu till omkring 1 400. Beräkningarna av hur många aspiranter som bör antas grundar sig på att personalläget således blivit alltmer gynnsamt. Av betydelse är även det förhållandet att alltför stor skillnad inte bör råda mellan antalet tjänster och antalet polismän. Mot denna bakgrund och med beaktande av det statsfinansiella lägets krav på återhållsamhet anser utskottet att departementschefens bedömning skall godtas.

Vad gäller frågan om en plan för den fortsatta dimensioneringen av polisutbildningen vill utskottet hänvisa till sin behandling av ämnet vid tidigare tillfällen, se senast JuU 1984/85:29 s. 3 f. Utskottet framhöll där sammanfattningsvis betydelsen av att verksamheten vid polishögskolan kan planläggas för längre tidsperioder än ett år och att elevantagningen sker någorlunda jämnt över åren. Mot bakgrund av vad departementschefen hade uttalat om sin avsikt att undersöka hur man – samtidigt som man undviker större skillnader mellan åren – på bästa sätt kan anpassa aspirantantagningen till behovet av poliser i samhället, ansåg utskottet att riksdagen då inte borde ta något initiativ i frågan.

I årets budgetproposition anknyter departementschefen till ämnet och förklarar att polisberedningen i sitt slutbetänkande tar upp frågan om hur antagningen av aspiranter i framtiden skall beslutas för att man skall uppnå bl. a. de nämnda syftena (se SOU 1985:62 s. 263 ff). Sedan betänkandet har remissbehandlats finns det, anför han, skäl att återkomma till regeringen med närmare överväganden ett kommande år.

Utskottet, som utgår ifrån att departementschefens blivande redovisning i frågan till regeringen kommer att följas av en i lämpligt sammanhang lämnad redogörelse också för riksdagen, anser att ytterligare åtgärder från riksdagens sida inte påkallas för närvarande.

Utskottet avstyrker bifall till motionerna 204, 207, 217, 222 och 614 i nu behandlade delar.

Övrigt

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning. Vad som i övrigt anförs under detta anslag föranleder inte något särskilt uttalande från utskottets sida.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

beträffande *medelsberäkning och antagning av polisaspiranter*

att riksdagen med avslag på motion 1985/86:Ju204 i denna del (yrkande 1), motion 1985/86:Ju207 i denna del (yrkande 2), motion 1985/86:Ju217 i denna del (yrkande 2), motion 1985/86:Ju222 i denna del (yrkande 3) och motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkandena 6 och 7) och med bifall till regeringens förslag till *Rikspolisstyrelsen* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 553 421 000 kr.

2. **Statens kriminaltekniska laboratorium**. Regeringen har under punkt B 3 (s. 40 och 41) föreslagit riksdagen att till Statens kriminaltekniska laboratorium för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 21 143 000 kr.

Motion

I motion 1985/86:Ju204 av Ann-Cathrine Haglund (m) och Birgitta Rydle (m) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen beslutar att de medel för en tjänst som skrifttekniker, som tillförs bekämpningen av ekonomisk brottslighet och finansieras genom omfördelning, skall avsättas för bekämpning av våldsbrottslighet (yrkande 2 delvis).

Utskottet

Regeringens förslag till medelsberäkning under denna punkt innebär en ökning av anslaget med nästan 1,5 milj. kr. i förhållande till anslaget för innevarande budgetår.

Som ett led i bekämpandet av bl. a. den ekonomiska kriminaliteten beräknas medel för en ny tjänst som förste byråingenjör/byråingenjör vid den skrifttekniska avdelningen vid laboratoriet. Enligt vad som anges i budgetpropositionen erhålls medel för inrättande av tjänsten genom omfördelningar inom polisväsendet.

Såsom framhålls i budgetpropositionen är personalläget vid laboratoriet, liksom tidigare, bekymmersamt. I likhet med departementschefen anser utskottet det angeläget att de vakanser som finns kan återbesättas. Mot denna bakgrund och med hänsyn såväl till arbetsbelastningen vid laboratoriet som till intresset av att forskningen inom dess verksamhetsområde kan bedrivas tillfredsställande finner utskottet det motiverat att, såsom föreslås i budgetpropositionen, huvudförslaget om besparing tillämpas endast i begränsad omfattning på anslaget till laboratoriet.

Yrkandet i motion 204 innebär att medel för inrättande av den nämnda tjänsten inte skall tillföras laboratoriet utan i stället tas i anspråk – på polissidan – för att bekämpa våldsbrottsligheten. Motionen upptar också ett yrkande som går ut på att de resursförstärkningar som regeringen, under anslaget till Lokala polisorganisationen, föreslår för polisens bekämpande av den ekonomiska brottsligheten skall användas för att bekämpa våldsbrottsligheten. Denna sak behandlas av utskottet under punkt 3 i detta betänkande. Utskottet avstyrker under den punkten bifall till motionen i detta hänseende. Det ställningstagande till frågor om prioritering av insatserna mot brott och om resursanvändningen som utskottet därvid gör har giltighet också beträffande kriminaltekniska laboratoriet. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet bifall till motionsyrkandet såvitt gäller laboratoriet.

Det anförda innebär att utskottet godtar regeringens förslag till medelsberäkning under förevarande punkt.

Utskottet hemställer

beträffande *medelsberäkningen m. m.*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på

motion 1985/86:Ju204 i denna del (yrkande 2 delvis) till *Statens kriminaltekniska laboratorium* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 21 143 000 kr.

3. **Lokala polisorganisationen.** Regeringen har under punkt B 4 (s. 41–67)

dels föreslagit riksdagen att

1. godkänna de riktlinjer rörande den regionala polisorganisationen som chefen för justitiedepartementet förordat,
2. bemyndiga regeringen att vid polismyndigheten i Malmö inrätta en ordinarie tjänst för länspolismästare med beteckningen Cp,
3. bemyndiga regeringen att vid vardera av polismyndigheterna i Uppsala, Växjö, Karlskrona och Karlstad inrätta en ordinarie tjänst för länspolismästare med beteckningen Co,
4. till Lokala polisorganisationen för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 4 786 236 000 kr.,

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad chefen för justitiedepartementet har anfört om

1. ett förbättrat förfarande för tillsättning av polischefstjänster,
2. överföring av ordningsuppgifter från civilförsvaret till polisväsendet,
3. den internordiska passkontrollverksamhetens organisation och arbetsformer,
4. anmälningar mot polismän.

Vad chefen för justitiedepartementet har anfört om anmälningar mot polismän avser utskottet att behandla i ett senare betänkande under detta riksmöte. Övriga angivna spörsmål som riksdagen beretts tillfälle att ta del av samt de framlagda förslagen behandlas under förevarande punkt i detta betänkande.

Motioner

I motion 1985/86:Ju204 av Ann-Cathrine Haglund (m) och Birgitta Rydle (m) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen beslutar att de medel för 20 polismanstjänster som tillförs bekämpningen av ekonomisk brottslighet och finansieras genom omfördelning skall avsättas för bekämpning av våldsbrottslighet (yrkande 2 delvis).

I motion 1985/86:Ju205 av Allan Ekström m. fl. (m) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ökad tilldelning av resurser för polisen inom Storstockholmsområdet.

I motion 1985/86:Ju206 av Gunilla André (c) och Elving Andersson (c) hemställs att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna behovet av en förändring av tjänstetillsättningsförfarandet vad gäller vissa polischefstjänster såsom polisberedningen föreslår.

I motion 1985/86:Ju207 av Karin Ahrland m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att en omfördelning av polistjänster till bekämpandet av ekonomisk brottslighet som regeringen föreslagit inte skall genomföras (yrkande 1).

I motion 1985/86:Ju208 av Per Olof Håkansson (s) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen begära initiativ i syfte att åstadkomma en samordning av den rutinmässiga kontroll som görs av tull och passpolis vid inresa till riket i enlighet med vad som anges i motionen.

I motion 1985/86:Ju211 av Lars Ernestam (fp) hemställs att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att beredningen av ärenden som gäller tillsättande av vissa högre tjänster inom polisväsendet skall ske av rikspolisstyrelsens styrelse.

I motion 1985/86:Ju212 av Karl-Gösta Svenson m. fl. (m) hemställs att riksdagen beslutar avslå proposition 1985/86:100 bilaga 4 till den del den avser införande av länspolismästarmodellen.

I motion 1985/86:Ju214 av Göran Ericsson (m) och Göte Jonsson (m) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av en tjänsteförslagsnämnd inom polisväsendet.

I motion 1985/86:Ju221 av Knut Wachtmeister (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en översyn av reglerna för ersättning till den som hjälper polisen i brottsfall.

I motion 1985/86:Ju222 av Alf Svensson (c) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen begär att regeringen i kontakt med Svenska kommunförbundet aktualiserar möjligheten att komplettera trafikvakternas utbildning och kompetens i syfte att förbättra ordningen på offentliga platser (yrkande 2).

I motion 1985/86:Ju607 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) hemställs, såvitt nu är i fråga,
- att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om åtgärder mot ekonomisk brottslighet (yrkande 6),
- att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om åtgärder för att stärka polisens resurser (yrkande 7).

I motion 1985/86:Ju614 av Karin Söder m. fl. (c) hemställs, såvitt nu är i fråga,
- att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförs om inriktningen av det framtida rättsvårdande arbetet (yrkande 1),
- att riksdagen beslutar med avslag på proposition 1985/86:100 bilaga 4 vad avser införande av den s. k. länspolismästarmodellen uttala att inga förändringar av den regionala polisorganisationen bör vidtas förrän erfarenheter vunnits från de län där modellen prövats (yrkande 8).

Utskottet

Inledning

År 1981 fattade riksdagen ett principbeslut om allmänna riktlinjer för en reform av polisväsendet (prop. 1980/81:13, JuU 24, rskr. 210). I enlighet med riksdagsbeslutet uppdrogs det åt en särskild kommitté – 1981 års polisbered-

ning – att utarbeta de mera detaljerade förslag som behövdes för reformens praktiska genomförande. På grundval av polisberedningens arbete har härefter reformförslag rörande polisen förelagts riksdagen i olika propositioner.

Som ett första steg i polisreformens genomförande beslutade riksdagen under våren 1984 om en ändrad organisation m. m. för myndigheterna inom polisväsendet (prop. 1983/84:89, JuU 16, rskr. 182). Senare under våren 1984 beslutade riksdagen om en ny rättslig reglering av polisverksamheten i en polislag (SFS 1984:387). Reformerna genomfördes den 1 oktober 1984.

Under våren 1985 fattade riksdagen, som ett andra steg i polisreformens genomförande, beslut om polisens arbetsformer på lokal och regional nivå, utbildning och rekrytering (prop. 1984/85:81, JuU 18, rskr. 164). Det andra steget har slutgiltigt genomförts den 1 november 1985. Därmed har riksdagens principbeslut rörande en polisreform i huvudsak genomförts på det praktiska planet.

Polisberedningen har vid sidan av de frågor som mera direkt anknutit till polisreformens genomförande också lagt fram ett antal andra reformförslag som rör polisväsendet. I särskilda betänkanden har sålunda lagts fram förslag rörande tjänsteförslagsnämnd inom polisväsendet (Ds Ju 1984:9), handläggningen av anmälningar mot polismän (Ds Ju 1984:10), den regionala polisorganisationen (Ds Ju 1984:11) och beredskapspolisen (Ds Ju 1985:2). Betänkandena har remissbehandlats.

I förevarande budgetproposition redovisar chefen för justitiedepartementet sina ställningstaganden med anledning av polisberedningens förslag i dessa frågor. – I det följande tas till särskild behandling upp några av de spörsmål som omfattas av departementschefens ställningstagande. Det gäller beredskapspolisen, den regionala polisorganisationen och förfarandet vid tillsättning av polischefstjänster. Som nämnts tidigare avser utskottet att i ett senare betänkande under detta riksmöte behandla frågor rörande anmälningar mot polismän.

Det kan i sammanhanget tilläggas att polisberedningen nyligen har lagt fram sitt slutbetänkande (SOU 1985:62) Inriktningen av polisverksamheten. I betänkandet tas upp framför allt metodfrågor för polisarbetet. De förslag som läggs fram tar huvudsakligen sikte på polisens arbete mot den mera traditionella brottsligheten. Beredningen förordar bl. a. att ökad vikt skall läggas på den utåtriktade och kontaktskapande polisverksamheten. I detta hänseende föreslås bl. a. en betydande ökning av kvarterspolisverksamheten.

Medelsberäkningen

Regeringens anslagsförslag under förevarande punkt uppgår till i det närmaste 4.8 miljarder kronor. Det innebär en ökning av anslaget med drygt 626 milj. kr.

Medel för nya tjänster till den lokala polisorganisationen beräknas inte; vissa omfördelningar av tjänster inom anslaget föreslås dock. Att den under anslaget största posten, Lönekostnader till polispersonal, har uppräknats relativt mycket beror på att denna anslagspost tidigare varit underbudgete-

rad i förhållande till utfallet; en nivåjustering med hänsyn härtill föreslås nu.

Mot bakgrund av den alltjämt ansträngda arbetssituationen i den lokala polisorganisationen har en begränsad tillämpning av huvudförslaget om besparing skett beträffande beräkningen av anslagsposten Förvaltningskostnader. Under denna anslagspost beräknas medel för polismyndighetens kostnader för administration, utbildning m. m. i samband med överförande av ordningsuppgifter från civilförsvaret till polisväsendet (beredskapspolisen); beloppet uppgår till drygt 8,8 milj. kr.

Utskottet godtar regeringens förslag till medelsberäkning under förevarande punkt. Till vissa frågor rörande resursanvändning och omfördelning av tjänster återkommer utskottet i det följande.

Beredskapspolisen

Utskottets ställningstagande till regeringens anslagsförslag innebär att utskottet inte har något att erinra mot vad som i propositionen anförts om överföring av ordningsuppgifter från civilförsvaret till polisväsendet.

Riktlinjer för resursanvändningen inom polisväsendet, m. m.

De lokala och regionala polismyndigheterna har genom polisreformen getts ett avgörande inflytande över verksamhetens inriktning och resursfördelningen inom polisväsendet. I nyordningen ingår ett system med basorganisation, som beslutas av regeringen, och i övrigt s. k. fria resurser, som omfattar ca fem sjättedelar av personalen.

Polisreformen innebär att statsmakterna i samband med budgetprocessen bör ta ställning till hur resurserna inom polisväsendet totalt sett skall användas. Statsmakternas prioriteringsbeslut utgör riktlinjer för den resursanvändning och resursfördelning som i den nya polisorganisationen beslutas av de regionala och lokala polismyndigheterna. – Systemet innebär att frågan om hur stora resurser som skall ägnas åt en viss del av polisens verksamhet kommer att beslutas av resp. länsstyrelse och lokal polismyndighet med utgångspunkt i den basorganisation och de riktlinjer för resursanvändningen som statsmakterna har fastställt (för en mera uttömmande beskrivning av det nya systemet, se JuU 1984/85:29 s. 8 och 9).

De riktlinjer som har angetts för innevarande budgetår innebär att narkotikabrottsligheten, den ekonomiska brottsligheten och våldsbrottsligheten hör till de områden där polisens insatser skall prioriteras. Samtidigt har framhållits att denna prioritering inte får leda till att man eftersätter kampen mot annan mera traditionell brottslighet som exempelvis bostadsinbrott (prop. 1984/85:100, bil. 4, JuU 1984/85:29 s. 10).

Enligt vad chefen för justitiedepartementet anför i budgetpropositionen (s. 34) saknas det liksom föregående år – på grund av bl. a. de omfattande organisationsförändringarna inom polisväsendet – ett fullgott underlag för en diskussion om prioriteringsfrågor. Det underlag som har redovisats av bl. a. polismyndigheterna tyder emellertid enligt departementschefen på att de bedömningar som gjorts för innevarande budgetår även bör gälla för budgetåret 1986/87.

Departementschefen föreslår följaktligen att myndigheterna också för nästa budgetår bör sträva mot en hög nivå när det gäller resursinsatserna på områden för *narkotikabekämpning, ekonomisk brottslighet* samt *våldsbrottslighet*. Samtidigt måste myndigheterna, enligt vad departementschefen framhåller, ägna särskild uppmärksamhet åt den traditionella brottsligheten, och då inte minst den förebyggande verksamheten. I sistnämnda hänseenden understryks också vikten av bred samverkan med andra delar av samhället. Departementschefen beräknar medel för 20 nya tjänster som inspektör för bekämpning av ekonomisk brottslighet; detta tillskott skall erhållas genom omfördelningar inom anslaget. Det kan tilläggas att statens kriminaltekniska laboratorium genom omfördelningar inom polisväsendet tillförs en ny tjänst för bekämpande av bl. a. den ekonomiska brottsligheten (anslag B 3, se punkt 2 i detta betänkande).

I sammanhanget erinrar departementschefen om att handläggningen av s. k. *asylutredningar* bör ske i sådan takt att ärendena kan klaras av inom en månad. De myndigheter som har längre handläggningstider bör alltså så långt det är möjligt inom sina ramar omfördela resurserna till denna verksamhet.

I fyra motioner tas upp frågor som rör prioriteringen och inriktningen av polisverksamheten.

I motion 204 begärs att något resurstillskott inte skall ske beträffande bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten. Enligt motionärerna bör den i propositionen aviserade omfördelningen i stället göras för att bekämpa våldsbrottsligheten. (Motionsyrkandet tar också sikte på anslaget B 3, se punkt 2 i detta betänkande.) Även i motion 207 motsätter sig motionärerna att det på sätt aviseras i propositionen sker en omfördelning av tjänster för att bekämpa den ekonomiska brottsligheten. Motionärerna anser att tjänsterna bör behållas i arbetet med att beivra det ökade antalet stölder och våldsbrott.

I motion 607 föreslås att ansträngningar görs för att öka effektiviteten i polisverksamheten. Motionärerna förespråkar härvidlag bl. a. ett utnyttjande av modernare utrustning. Vidare anser motionärerna att det bör ske en fortsatt utbyggnad av bl.a. kvarterspolisverksamheten. I motion 614 framhålls bl. a. att det fortsatta arbetet på att bekämpa narkotikabrottsligheten och den ekonomiska brottsligheten inte får leda till att insatserna mot våldsbrottslighet och traditionell brottslighet blir eftersatta. I den motionen förespråkas också en prioritering av kvarterspolisverksamheten.

Utskottet vill för sin del till att börja med mera allmänt slå fast att – även om det inte har skett någon alarmerande ökning av antalet brott under senare år – brottsligheten totalt sett ligger på en alltför hög nivå. För att framgångsrikt motverka brottsligheten är det givetvis nödvändigt med en mångfald åtgärder av vitt skilda slag inom olika delar av samhället. Även om betydelsen av de åtgärder mot brottsligheten som kan vidtas inom rättsväsendet inte får överskattas, måste dock konstateras att de brottsbekämpande insatser som framför allt polisen gör mera direkt spelar en central roll i sammanhanget. Därför har resurserna för polisväsendet, till skillnad från andra offentliga verksamhetsgrenar, också under senare år byggts ut.

I ett läge där det av statsfinansiella skäl inte är möjligt att tillföra

polisväsendet ökade resurser i form av bl. a. nya tjänster måste – såsom också påpekas i motion 607 – ansträngningarna inriktas på att på andra sätt öka effektiviteten i polisens arbete på att motverka brott. Ett uttryck för strävanden i sådan riktning utgör den nyligen genomförda polisreformen, som efter hand bör leda till ett allt bättre resursutnyttjande inom polisväsendet. I samma riktning verkar också den förbättrade polisutbildningen. I linje med vad som sägs i motion 607 finns effektivitetsvinster att göra även genom att nyttja modernare teknisk utrustning. I detta hänseende finns det enligt utskottets uppfattning knappast anledning tro att några åtgärder på området eftersätts hos polisen. Utskottet vill här i ett mera långsiktigt perspektiv också peka på de förbättringar av polisens insatser mot brott som ett genomförande av polisberedningens förslag rörande inriktningen av polisverksamheten kan resultera i.

Vid sidan av de allmänt sett effektivitetsfrämjande åtgärder som utskottet nu berört är det emellertid också nödvändigt att överväga vissa prioriteringar av polisverksamheten och därvid ta ställning till den omfördelning av tjänster som kan föranledas därav. Sådana överväganden förutsätts för övrigt delvis av systemet med basorganisation och fria resurser men påkallas framför allt av intresset att vissa typer av brott skall bekämpas särskilt.

I sistnämnda hänseende kan utskottet ansluta sig till departementschefens uppfattning att även för nästa budgetår narkotikabrottsligheten, den ekonomiska brottsligheten och våldsbrottsligheten bör höra till de områden där polisens insatser måste prioriteras.

Utskottet kan vidare instämma i vad departementschefen anfört rörande polisens handläggning av asylutredningar. Utskottet utgår från att det angivna riktmärket för tidsåtgången gäller inte bara själva handläggningen av utredningarna, utan även polisens befattning med saken över huvud taget.

Som framgått av vad som sagts tidigare skall den angivna prioriteringen av polisens insatser mot vissa typer av brott i princip ske inom ramen för systemet med fria resurser. Härutöver kan det emellertid finnas anledning att överväga omfördelning av tjänster på områden där behovet av förstärkningar framstår som särskilt betydelsefullt. Därvid måste givetvis behovet av förstärkningar vägas mot intresset av att andra angelägna verksamhetsområden inte blir lidande till följd av en omfördelning.

Enligt utskottets uppfattning finns det mycket som tyder på att den hittills gjorda utbyggnaden av polisens resurser vad gäller den ekonomiska brottsligheten har lett till goda resultat i fråga om bekämpningen av denna brottslighet. Det finns emellertid ett kvarstående behov av framför allt utredningsresurser inom polisen för bekämpning av den ekonomiska brottsligheten, och utskottet anser det välmotiverat att man vidtar den av departementschefen aviserade omfördelningen av tjänster.

Utskottets nu gjorda ställningstagande innebär att utskottet inte ansluter sig till motionerna 204 och 207 såvitt avser yrkandena om att den av departementschefen aviserade omfördelningen inte skall genomföras. I dessa motioner förespråkas en förstärkning av resurserna för bekämpning av bl. a. våldsbrottsligheten. Utskottet har i och för sig förståelse för dessa önskemål. Den prioritering av kampen mot våldsbrottsligheten som bör göras får emellertid, som tidigare berörts, ske inom ramen för systemet med

fria resurser. Det kan för övrigt med anledning av vad som sägs i de nämnda motionerna och i motion 614 tilläggas att, enligt vad departementschefen upplyser, de resursförstärkningar och andra åtgärder som tidigare har satts in mot den ekonomiska brottsligheten och narkotikabrottsligheten inte har tillåtits inkräkta på arbetet mot våldsbrottsligheten och annan traditionell brottslighet. Utskottet utgår från att ett sådant synsätt är vägledande också när det gäller att genomföra den av departementschefen nu aviserade omfördelningen.

I sammanhanget vill utskottet också uttala att de prioriteringar som utskottet i det föregående har förordat måste, såsom departementschefen understryker och i linje med vad som sägs i samtliga här aktuella motioner, ske samtidigt som polismyndigheterna ägnar särskild uppmärksamhet åt den traditionella brottsligheten. Möjligheter till sådana insatser bör enligt utskottets mening föreligga till följd av det alltmer effektiva resursutnyttjande som polisreformen innebär. Härtill kommer att den inriktning av insatserna mot den traditionella brottsligheten på förebyggande verksamhet som departementschefen förespråkar bör, åtminstone på sikt, återspeglas i en dämpad brottsutveckling.

I motionerna 607 och 614 begärs en ökad satsning på kvarterspolisverksamheten. Såsom utskottet uttalade redan förra året är frågor rörande kvarterspolisverksamheten en sak som det i enlighet med polisreformen ankommer på den lokala polismyndigheten att fatta beslut om (JuU 1984/85:29 s. 18). Mot den bakgrunden anser sig utskottet inte böra göra annat särskilt uttalande än att utskottet, i likhet med vad utskottet uttalat tidigare år, ser positivt på en utveckling i riktning mot en ökad fotpatrullering och utökad kvarterspolisverksamhet så som motionärerna förespråkar och som har föreslagits i polisberedningens nyligen framlagda slutbetänkande.

De överväganden och uttalanden som utskottet har gjort i det föregående innebär att utskottet anser att motionerna 204, 207, 607 och 614 i här behandlade delar inte påkallar någon riksdagens vidare åtgärd. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna såvitt nu är i fråga.

Den regionala polisorganisationen

Riksdagens principbeslut år 1981 om en reform av polisväsendet innebär att den regionala polisorganisationen skall behålla sin av ålder bestående anknytning till länsstyrelserna. Länspolischeferna skall, med förstärkt ställning, förbli tjänstemän i länsstyrelserna. För Stockholms län samt Göteborgs och Bohus län valdes enligt riksdagsbeslutet en särlösning som innebär att befattningen som länspolischef förenas med tjänsten som polismästare i det största polisdistriktet i resp. län (s. k. länspolismästarmodell). Såvitt gällde Jämtlands län innefattade riksdagens beslut inte något slutligt ställningstagande utan det uttalades att polisberedningen förutsättningslöst skulle pröva frågan. Beträffande Malmöhus län anförde riksdagen att erfarenheterna från den nya ordningen i Stockholms- och Göteborgsområdena borde studeras för att senare ligga till grund för fortsatta överväganden (prop. 1980/81:13, JuU 24, rskr. 210).

År 1984 förelades riksdagen förslag från regeringen att den regionala

polisorganisationen i Jämtlands län skulle utformas i linje med vad som tidigare beslutats för de nyss nämnda båda storstadslänen. Riksdagen godtog förslaget (prop. 1983/84:89, JuU 16, rskr. 182). – Länspolismästarmodellen har härefter genomförts i de tre länen den 1 oktober 1984.

Riksdagens beslut år 1984 innefattade inte något närmare ställningstagande vare sig till frågan om det beträffande övriga län kunde behöva göras förändringar eller till frågan vilka förändringar som i sådant fall kunde vara ändamålsenliga. Beslutet innebar avslag på ett motionsyrkande om att någon omorganisation av den regionala polisorganisationen inte borde komma till stånd. Samtidigt uttalades att, om någon avvikelse från de riktlinjer som lades fast i 1981 års riksdagsbeslut befinns erforderlig, frågan bör underställas riksdagens prövning. Detta gav riksdagen regeringen till känna.

I budgetpropositionen redovisar departementschefen – i form av riktlinjer – sina synpunkter på det fortsatta reformarbetet beträffande den regionala polisorganisationen. Hans överväganden bygger huvudsakligen på den översyn i ämnet som polisberedningen i enlighet med tilläggsdirektiv har gjort och som redovisas i delbetänkandet (Ds Ju 1984:11) Den regionala polisorganisationen samt remissbehandlingen därav.

Departementschefen förklarar att enligt hans mening länspolismästarmodellen i princip är att föredra framför den nuvarande ordningen med länspolischef; länspolismästarmodellen borde därför genomföras i hela riket. På anförda skäl anser han emellertid att ett sådant genomförande – med undantag för ett begränsat antal län – bör anstå till dess ytterligare erfarenhet har vunnits av modellen. Och han anmäler sin avsikt att om några år återkomma till frågan om en fortsatt regional reform i den riktning som han angett.

I frågan om några län anser departementschefen emellertid, som nyss antytts, att länspolismästarmodellen nu bör införas. Detta gäller Malmöhus, Uppsala, Kronobergs, Blekinge och Värmlands län. I Malmöhus län bör modellen införas snarast, eller den 1 juli 1986, och i Värmlands län den 1 juli 1986. För de tre övriga angivna länen räknar departementschefen med att den nya organisationen bör kunna införas inom de närmaste åren.

I två motioner tas avstånd från de av departementschefen föreslagna förändringarna beträffande den regionala polisorganisationen. I motion 212 förespråkas att i enlighet med riksdagens principbeslut år 1981 någon förändring inte bör göras för Malmöhus län förrän en utvärdering har skett av erfarenheterna från Stockholms- och Göteborgsområdena. Beträffande övriga län anser motionärerna att den nuvarande ordningen med länspolischef skall behållas.

I motion 614 begärs att den nuvarande regionala organisationen inte skall förändras förrän erfarenheter vunnits av verksamheten i de län där länspolismästarmodellen har införts.

Utskottet vill för sin del, i linje med tidigare ställningstaganden i ämnet (JuU 1980/81:24 s. 13 och JuU 1983/84:16 s. 11), framhålla det angelägna i att den regionala polisverksamheten i landet ges en effektivare och mera rationell organisation. Ett viktigt steg i den riktningen har också tagits i och med att länspolismästarmodellen numera har genomförts i Stockholms län, Göteborgs och Bohus län samt Jämtlands län.

För de fortsatta övervägandena beträffande en reform av den regionala polisorganisationen i det syfte som nu angetts anser utskottet i och för sig att riksdagens principbeslut år 1981 alltjämt bör utgöra en utgångspunkt. Betydelse i sammanhanget har också det arbete som polisberedningen senare gjort och utfallet av remissbehandlingen av beredningens förslag. I övervägandena på att finna de mest ändamålsenliga lösningarna måste emellertid erfarenheterna från de län där länspolismästarmodellen har införts tillmätas särskild vikt. Tillräckliga erfarenheter från dessa län finns ännu inte.

Utan ytterligare ställningstaganden till saken anser utskottet därför – lika med departementschefen och i linje med vad som sägs i motion 614 – att ett allmänt ställningstagande till frågan om en fortsatt reform av landets regionala polisverksamhet bör anstå några år till dess att tillräcklig erfarenhet har vunnits av den nya länspolismästarmodellen. Detta betyder att utskottet inte ställer sig bakom kravet i motion 212 om att länspolischefsmodellen i princip skall bibehållas. – Med det anförda godkänner utskottet, med anledning av motion 614, de riktlinjer rörande den regionala polisorganisationen i allmänhet som departementschefen förordar. Utskottet avstyrker samtidigt bifall till motion 212 i denna del.

Vad nyss sagts innebär dock inte att utskottet anser att man bör avvakta med att i förevarande sammanhang ta ställning till frågan om en ändrad regional polisorganisation för enskilda län där skäl för en ändring redan nu kan anföras. Departementschefen aktualiserar för sin del frågan beträffande fem län, för vilka han sålunda föreslår att länspolismästarmodellen bör införas. Motionärerna motsätter sig departementschefens förslag.

Departementschefen föreslår först och främst att länspolismästarmodellen skall införas i *Malmöhus län*. Han anför som skäl härför bl. a. att de särskilda kraven på samordning av de gemensamma resurserna i storstadsregionerna med styrka talar för att länspolismästarmodellen bör införas i detta län; mer än två tredjedelar av de samlade polisresurserna av regional karaktär i länet hör till polismyndigheten i Malmö. Av betydelse är enligt departementschefen också de positiva erfarenheter som har redovisats från de två andra storstadslänen.

Enligt utskottets uppfattning talar framför allt praktiska skäl för att länspolismästarmodellen nu bör införas i Malmöhus län. Vad departementschefen anfört om tidpunkten härför och om behovet av en tjänst som biträdande länspolismästare föranleder inte någon erinran från utskottets sida. Den i propositionen förordade riktlinjen godkänns således i vad den gäller Malmöhus län. Utskottet avstyrker i motsvarande delar bifall till motionerna 212 och 614.

När det sedan gäller *Uppsala*, *Kronobergs* och *Blekinge län*, vilka omfattas av departementschefens förslag, kan konstateras att det här rör sig om län som har få polisdistrikt och med en polismyndighet som storleksmässigt dominerar. Även i övrigt har dessa län en struktur som gör dem väl lämpade för en länspolismästarorganisation. Utskottet anser det därför naturligt att denna organisation bör införas i dessa län på sätt som föreslås i propositionen.

I likhet med departementschefen anser utskottet att det skulle vara av stort värde för den i det föregående förordade utvärderingen av länspolismästar-

modellen om denna nu kunde införas också i ett län med flera polisdistrikt och med en något mera komplicerad struktur än de senast berörda tre länen. Utskottet förordar därför att så sker. Mot departementschefens val av *Värmlands län* för detta ändamål har utskottet inte något att invända.

Med det som anförts godkänner utskottet de riktlinjer rörande den regionala polisorganisationen i de angivna länen som departementschefen förordar. Utskottet avstyrker samtidigt bifall till motionerna 212 och 614 såvitt gäller organisationen för dessa län.

Polisresurser för Storstockholmsområdet

I motion 205 begärs en ökad tilldelning av resurser till polisen i Storstockholmsområdet. Motionärerna pekar bl. a. på att ökningen av antalet brott är betydligt större i området än i genomsnitt för landet. Det begärda resurstillskottet bör enligt motionärerna ske genom omfördelningar av resurserna inom hela polisväsendet.

I landet finns 118 polisdistrikt. I varje distrikt finns en polismyndighet. Det ankommer på statsmakterna, och då i första hand regeringen, att besluta om antalet tjänster vid varje polismyndighet. Regeringen har, som ett led i polisreformens slutliga genomförande, den 12 september 1985 fattat beslut om bl. a. polismyndigheternas personal under resterande del av budgetåret 1985/86. Av beslutet framgår bl. a. att det vid de 13 polismyndigheter som Stockholms län omfattar finns ca 4 300 polismanstjänster, varav ca 3 000 tjänster vid polismyndigheten i Stockholm; några vakanser föreligger i praktiken inte. För Stockholms län finns dessutom drygt 400 polismän i tjänst utanför myndigheternas tjänstetablåer.

Utskottet är i och för sig medvetet om de höga anspråk som bl. a. till följd av brottsutvecklingen ställs på polisverksamheten i Storstockholmsområdet. Regeringen har givetvis varit medveten om situationen i området när den förra året fastställde antalet tjänster vid landets polismyndigheter. Det kan i sammanhanget tilläggas att frågan om en översyn av polispersonalens fördelning mellan polismyndigheterna har aktualiserats för regeringen av rikspolisstyrelsen. Bl. a. mot den bakgrunden pågår inom justitiedepartementet ett arbete på att finna nya metoder för att bedöma behovet av tjänster vid varje enskild polismyndighet med avseende på bl. a. sådana faktorer som folkmängd, antal gripna/år och antal brott/år.

Mot bakgrund av det beskrivna dimensioneringsarbetet finner utskottet att motionen inte påkallar någon riksdagens åtgärd. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen.

Förfarandet vid tillsättning av polischefstjänster

För tillsättning av högre tjänster inom polisväsendet gäller ett tämligen omfattande regelsystem. I korthet innebär den nuvarande ordningen att polischefstjänster tillsätts av regeringen, i allmänhet efter förslag av resp. länsstyrelse. Tjänster som polisintendent och vissa andra högre polisbefälstjänster tillsätts av länsstyrelsen. I tillsättningsärendena inhämtas yttrande från den polismyndighet som berörs. Fram till oktober 1984 skulle yttrande

också inhämtas från rikspolisstyrelsen. I tillsättningsfrågorna tillämpas ett särskilt vitsordsförfarande.

I budgetpropositionen aviserar departementschefen sin avsikt att senare för regeringen föreslå vissa angivna förändringar beträffande tillsättningsförfarandet. Att departementschefen nu tar upp saken skall ses mot bakgrund av de överväganden – i syfte att råda bot på de brister nuvarande vitsordssystem är förknippade med – som polisberedningen redovisat i ett betänkande (Ds Ju 1984:9). I betänkandet har föreslagits att det för beredningen av ärenden om tillsättning av vissa högre tjänster inom polisväsendet inrättas en tjänsteförslagsnämnd motsvarande den nämnd som finns för tillsättning av tjänster inom domstolsväsendet. Enligt beredningen skall nämnden avge förslag beträffande praktiskt taget alla tjänster i polischefskarriären.

Departementschefen anser för sin del att det är nödvändigt att det nuvarande vitsordssystemet förbättras på viktiga punkter. Han förklarar sig däremot vara tveksam till förslaget om att inrätta en central tjänsteförslagsnämnd i enlighet med polisberedningens förslag, och han har därför stannat för att inte föreslå att en sådan nämnd inrättas. Enligt hans mening bör ett förbättrat vitsordssystem kunna åstadkommas genom att man utnyttjar den centrala förvaltningsmyndighetens kunskaper och överblick över polischefskåren.

Mot denna bakgrund föreslår departementschefen att rikspolisstyrelsen – inom ramen för nuvarande förslags- och tillsättningsförfarande – ges till uppgift att lämna synpunkter på sökandena till polischefstjänster. Styrelsen bör för detta ändamål hämta in och sammanställa referenser på sökandena.

Kritik mot departementschefens förslag förs fram i tre motioner. I motionerna 206 och 214 förespråkas att polisberedningens förslag om en tjänsteförslagsnämnd genomförs. Enligt den senare motionen bör dock nämnden ges en annan sammansättning än vad beredningen har föreslagit.

I motion 211 förordas att de uppgifter som enligt departementschefens förslag skall ankomma på rikspolisstyrelsen skall fullgöras av rikspolisstyrelsens styrelse.

Enligt utskottets mening finns det ett klart behov att förbättra det nuvarande vitsordssystemet i tjänstetillsättningsärenden inom polisväsendet. Även om sådana förbättringar skulle kunna åstadkommas genom att man inrättar en tjänsteförslagsnämnd på sätt som föreslagits av polisberedningen och som förespråkas i två av motionerna, ställer sig utskottet dock tveksamt till en sådan ordning. Framför allt anser utskottet det opåkallat att tillskapa ett helt nytt centralt organ för att få till stånd förbättringar av vitsordssystemet. Dessa förbättringar bör kunna uppnås inom ramen för befintliga verksamhetsformer. Utskottet kan därför inte ställa sig bakom yrkandena i motionerna 206 och 214.

Vad nu sagts innebär att utskottet hyser sympati för departementschefens syn på hur man skall åstadkomma förbättringar av vitsordssystemet; rikspolisstyrelsen bör således i tillsättningsförfarandet anförtros de av departementschefen angivna uppgifterna att till länsstyrelsen såsom beslutande resp. förslagsställande organ lämna synpunkter på sökandena till polischefstjänster.

I motion 211 aktualiseras frågan vilken sammansättning rikspolisstyrelsen bör ha när den fullgör de angivna uppgifterna. Med anledning av motionen vill utskottet först erinra om att i såväl länsstyrelserna som polismyndigheterna lekmannaledamöter deltar vid myndighetens befattning med tjänstetillsättningsfrågor. Detta hindrar emellertid inte att det kan finnas goda skäl för att rikspolisstyrelsens handhavande av sådana frågor bör ske under medverkan av även andra än tjänstemän. För en sådan ordning talar inte minst den betydelse för tillsättningsfrågorna som rikspolisstyrelsens synpunkter i saken av allt att döma bör få. Det finns dock skäl att närmare överväga hur den av utskottet förordade medverkan i rikspolisstyrelsen av även andra än tjänstemän bör ta sig uttryck; det kan t. ex. inte uteslutas att en ordning där rikspolisstyrelsens styrelse regelbundet deltar i bedömningen skulle bli alltför tungrodd. Vad nu sagts gäller inte bara vilket slag av lekmannamedverkan e. d. och omfattningen härav som bör förekomma utan också formerna för en sådan medverkan. Utskottet vill i sammanhanget understryka vikten av parlamentarisk anknytning i denna medverkan. Det är närmast regeringens sak att meddela föreskrifter rörande förfarandet vid de tjänstetillsättningar det här är fråga om. Enligt utskottets mening får det ankomma på regeringen att i samband härmed göra de överväganden som påkallas av utskottets nyss gjorda ställningstagande.

Vad utskottet sålunda med anledning av motion 211 anfört om rikspolisstyrelsens handläggning av tjänstetillsättningsfrågor bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Samordning av pass- och tullkontrollen

Enligt bestämmelser i utlänningslagstiftningen är en utlänning som reser in i landet skyldig att ha pass eller annan legitimation. Motsvarande skyldighet att visa upp pass föreligger enligt passlagen (1978:302) som huvudregel också för svensk medborgare som reser in i landet från utomnordiskt land.

För nordbor gäller passfrihet inom Norden. Enligt den nordiska passkontrollöverenskommelsen skall staterna svara för passkontroll vid sina nordiska yttergränser. Vid gräns mot annat nordiskt land kan stickprovsvis företas passkontroll av utlänningar som inte är medborgare i ett nordiskt land.

Det ankommer i första hand på polisen att ansvara såväl för den rutinmässiga passkontrollen vid landets yttergränser som för den kontroll som sker stickprovsvis. På begäran av polisen skall tullmyndighet medverka vid passkontrollen, om det kan ske utan att de uppgifter som åligger tullmyndigheten eftersätts. Dess uppgifter är primärt att handha frågor rörande tull samt vissa andra skatter och avgifter. Vidare har tullmyndigheten att övervaka efterlevnaden av särskilda bestämmelser om införsel och utförsel av varor och att i övrigt utöva uppsikt över trafiken till och från utlandet.

I propositionen tar departementschefen, för riksdagens information, upp vissa frågor rörande organisationen m. m. av den internordiska passkontrollen. Hans ståndpunkt i dessa frågor innebär i korthet att ansvaret för den internordiska passkontrollen också i fortsättningen skall ligga på polisen; en fördjupad samverkan mellan polis och tull förutsätts.

I motion 208 begärs åtgärder i syfte att åstadkomma en samordning av den rutinmässiga kontroll som vid inresa till landet utförs av polisen och tullen. Härigenom skulle enligt motionären fördelar vinnas inte bara för myndigheterna utan också för de resande.

Vad departementschefen anfört rörande den internordiska passkontrollen – som äger rum stickprovsvis – föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Vad härefter gäller den i motionen aktualiserade frågan om den rutinmässiga kontrollen vid inresa till Sverige från utomnordiskt land vill utskottet till att börja med gärna instämma i uppfattningen att det är av värde att pass- och tullkontrollen sker så snabbt och friktionsfritt som möjligt. En ökad samverkan mellan polisen och tullen i sådant syfte tillgodoser inte bara behovet av ett ändamålsenligt resursutnyttjande hos dessa myndigheter utan också intresset av att öka de resandes bekvämlighet.

Även om de uppgifter som polisen och tullen har på området delvis tjänar samma syften, bl. a. i fråga om brottsbekämpning, kan emellertid i sammanhanget inte bortses från att passkontrollen och tullkontrollen i grunden fyller skilda funktioner. Detta förhållande måste givetvis också påverka det sätt varpå myndighetens kontroll organiseras och utförs. Härtill kommer att det enligt utskottets mening inte är självklart att en samordning av passkontrollen och tullkontrollen som motionären förespråkar praktiskt sett är att föredra på alla platser; det sagda gäller i synnerhet i fråga om de stora flygplatserna i landet.

Utskottet utgår emellertid från att de berörda myndigheterna, både på central nivå och lokalt, tillvaratar möjligheterna till samverkan beträffande pass- och tullkontrollen i den utsträckning det är lämpligt och ändamålsenligt. I detta hänseende finns det med anledning av motionen inte skäl till något initiativ från riksdagens sida. Utskottet avstyrker bifall till motionen.

Ersättning till enskilda för biträde åt polisen

I motion 221 efterlyses förbättrade möjligheter för enskilda personer att få ersättning för skador som uppkommit i samband med lämnat biträde åt polisen. Enligt motionären bör förbättrade ersättningsmöjligheter öka allmänhetens benägenhet att hjälpa polisen.

Bestämmelser på det område som avses med motionen finns i förordningen (1948:195) om ersättning och belöning av statsmedel vid biträde åt ordningsmakten samt i den därtill anknytande tillämpningskungörelsen (1948:196). Bestämmelserna innebär i huvudsak att den som har biträtt polisen vid ingripande mot någon som t. ex. begått brott är berättigad att få ersättning av allmänna medel för skada som uppstått till följd av ingripandet. Både personskada och egendomsskada ersätts. Den som visat särskild rådighet och nit vid biträde åt polisen i angivna fall få tilldelas belöning härför. – Ansökan om ersättning skall göras hos polischefen i den ort där ingripandet ägde rum eller skadan inträffade. Förslag rörande belöning uppgörs självmant av polischefen. Det ankommer på länsstyrelsen att pröva frågan om ersättning eller belöning. Länsstyrelsens beslut om ersättning får överklagas till regeringen. Ärenden rörande ersättning eller belöning skall avgöras utan dröjsmål.

De kostnader för staten som de angivna bestämmelserna ger upphov till täcks av medel som anvisas under anslaget till lokala polisorganisationen. Fram t. o. m. 1984/85 års budget fanns under detta anslag en särskild anslagspost avseende ersättning till enskilda för biträde åt ordningsmakten, som då upptogs till ett förslagsvis beräknat belopp på 50 000 kr. I den nya anslagskonstruktion som tillämpas fr. o. m. innevarande budgetår har medel för ändamålet inräknats i anslagsposten Förvaltningskostnader.

Vid ställningstagande till motionen vill utskottet i linje med motionärens önskemål uttala att det givetvis är angeläget att enskilda personer som lämnar biträde åt polisen kan få ersättning av staten för skador som uppstått i samband härmed. Genom de författningsmässiga och budgetmässiga förutsättningar härför som redan föreligger har enligt utskottets uppfattning saken getts en tillfredsställande lösning. Utskottet utgår från att det i den praktiska verksamheten sprids erforderlig information om de möjligheter som sålunda finns. Mot denna bakgrund påkallar motionen inte någon åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet avstyrker med det anförda bifall till motion 221.

Ordningsskapande uppgifter för trafikvakter

I motion 222 förespråkas att parkeringsvakter skall ges till uppgift att övervaka ordningen på allmänna platser. Härigenom skulle de enligt motionären kunna bidra till att öka tryggheten på sådana platser.

Utskottet vill för sin del slå fast att det i princip endast tillkommer polisen att upprätthålla ordningen på allmänna platser. I 2 § 2 polislagen (1984:387) föreskrivs att det hör till polisens uppgifter att övervaka den allmänna ordningen och säkerheten, hindra störningar därav samt ingripa när sådana har inträffat. Uppgifterna hänförs till vad som brukar kallas polisens övervakningsverksamhet.

Grundsatsen om att det endast tillkommer polisen att svara för den allmänna ordningen och säkerheten har dock inte kunnat upprätthållas på alla områden. Genom särskilda föreskrifter har t. ex. lagts på befälhavarna på vissa kommunikationsmedel – tåg, båt och flyg – att ansvara för ordningen och säkerheten ombord på dessa. Vidare kan nämnas den befogenhet att medverka till att upprätthålla allmän ordning som innefattas i ett förordnande som ordningsvakt.

I de nu angivna fallen avser befogenheterna att upprätthålla allmän ordning speciella platser eller situationer. Uppgiften att mera generellt övervaka och svara för den allmänna ordningen och säkerheten tillkommer däremot endast polisen. Enligt utskottets mening kan det inte komma i fråga att, såsom förespråkas i motionen, överväga en ordning som skulle innebära ett avsteg från denna princip.

Utskottet avstyrker därför bifall till motion 222 i denna del.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsberäkningen*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag till *Lokala polisorganisationen* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4 786 236 000 kr.,

2. beträffande *riktlinjer för resursanvändningen inom polisväsendet, m. m.*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju204 i denna del (yrkande 2 delvis), motion 1985/86:Ju207 i denna del (yrkande 1), motion 1985/86:Ju607 i denna del (yrkandena 6 och 7) och motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 1),

3. beträffande *den regionala polisorganisationen i allmänhet*

att riksdagen med avslag på motion 1985/86:Ju212 i denna del och med anledning av motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 8 delvis) godkänner de riktlinjer som förordas i propositionen i detta hänseende,

4. beträffande *den regionala polisorganisationen i Malmöhus län*

a) att riksdagen med avslag på motion 1985/86:Ju212 i denna del och motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 8 delvis) godkänner de riktlinjer som förordas i propositionen i detta hänseende,

b) att riksdagen bemyndigar regeringen att vid polismyndigheten i Malmö inrätta en ordinarie tjänst för länspolismästare med beteckningen Cp,

5. beträffande *den regionala polisorganisationen i Uppsala m. fl. län*

a) att riksdagen med avslag på motion 1985/86:Ju212 i denna del och motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 8 delvis) godkänner de riktlinjer som förordas i propositionen i detta hänseende,

b) att riksdagen bemyndigar regeringen att vid vardera av polismyndigheterna i Uppsala, Växjö, Karlskrona och Karlstad inrätta en ordinarie tjänst för länspolismästare med beteckningen Co,

6. beträffande *polisresurser för Storstockholmsområdet*

att riksdagen avstyrker bifall till motion 1985/86:Ju205,

7. beträffande *tjänsteförslagsnämnd inom polisväsendet*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju206 och motion 1985/86:Ju214,

8. beträffande *rikspolisstyrelsens handläggning av tjänstetillsättningsärenden*

att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ju211 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört i detta hänseende,

9. beträffande *samordning av pass- och tullkontrollen*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju208,

10. beträffande *ersättning till enskilda för biträde åt polisen*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju221,

11. beträffande *ordningsskapande uppgifter för trafikvakter*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju222 i denna del (yrkande 2).

4. **Utrustning m. m. för polisväsendet.** Regeringen har under punkt B 5 (s. 68–71) föreslagit riksdagen att till Utrustning m. m. för polisväsendet för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 113 221 000 kr.

Motioner

I motion 1985/86:Ju207 av Karin Ahrland m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen beslutar att under anslaget B 5. Utrustning m. m. för polisväsendet anslå 15 000 000 kr. mindre än regeringen har föreslagit (yrkande 5).

I motion 1985/86:Ju218 av Hans Rosengren (s) hemställs, under hänvisning till vad som anförts i motion 1985/86:T396, att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av ny modern vågutrustning till polisen.

I motion 1985/86:Ju220 av Ewy Möller (m) hemställs att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att en polisbåt bör finnas i Västervik.

Utskottet

Inledning

Under detta anslag beräknas medel för sådan utrustning som bör anskaffas av rikspolisstyrelsen. För utrustning som polismyndigheterna själva får anskaffa beräknas medel under anslaget B 4. Lokala polisorganisationen. I budgetpropositionen föreslås ett anslag av drygt 113,2 milj. kr. Detta belopp överstiger fjolårets anslag med ca 23,5 milj. kr.

Departementschefen tar bl. a. upp frågan om ett utbyte av det personliga tjänstevapnet för polispersonalen. Han förordar att polisen successivt och inom de vanliga ekonomiska ramarna för utrustning tillförs ett nytt och modernt vapen.

Vågar till polisen

Under anslaget beräknas 1 milj. kr. för anskaffning av utrustning för kontrollvägning av tunga fordon.

Rikspolisstyrelsen har i sin anslagsframställning yrkat 10 milj. kr. för anskaffning av 240 transportabla fordonsvågar.

I motion 218 pekas på de problem som överlasterna i vägtrafiken orsakar, bl. a. i fråga om trafiksäkerhetsrisken och kostnadskrävande skador på vägnätet. Motionären anser att större resurser behövs när det gäller bl. a. effektiv och modern vågutrustning för polisens kontroll.

Rikspolisstyrelsen förfogar över ca 260 transportabla fordonsvågar, som anskaffades under början av 1970-talet. Enligt vad styrelsen anför i sin anslagsframställning är de numera inte bara slitna utan också i viss mån otidsenliga; de är tunga och svårhanterliga och kan inte användas i fråga om vissa moderna fordon på grund av förändrade fordonskonstruktioner.

Styrelsen har vidare uppgett att genom vägverkets försorg en ny typ av vågsats bestående av åtta vågar ställts till polisens förfogande från år 1985. Den har använts av trafikövervakande enheter i vissa län med positiva erfarenheter (se även SOU 1985:62 s. 285).

Vägverket har i sin anslagsframställning framhållit att det är nödvändigt att tillräckliga åtgärder vidtas mot överträdelserna av gällande belastningsbestämmelser för att förhindra den ökade förslitning av vägnätet som överlasterna ger upphov till. Bättre övervakning av att bestämmelserna följs är enligt vägverket en viktig förutsättning för att överträdelserna skall minska, och vägverket anför att det är synnerligen angeläget att polisen ges möjligheter att skaffa personella resurser samt modern och ändamålsenlig utrustning för detta arbete (se prop. 1985/86:100 bil. 8 s. 24 f).

Frågan om bättre vågutrustning till polisen behandlades av utskottet i april 1985 med anledning av en motion av i stort sett samma innebörd som den nu föreliggande. I det dåvarande budgetförslaget hade inga medel beräknats för inköp av vågar. Utskottet uttalade i sitt betänkande (JuU 1984/85:29 s. 28) att utskottet saknade anledning till annan bedömning av saken än den som regeringen gjort. Riksdagen följde utskottet.

Utskottet, som av flera skäl anser det vara viktigt att överträdelser av bestämmelserna i fråga om överlast m. m. beivras effektivt, finner att regeringens bedömning beträffande anskaffning av vågar till polisen nu inte bör frångås. Utskottet vill emellertid samtidigt uttala att den utveckling av nya bättre typer av vågar som pågår bör leda till att polisens utrustning i detta avseende successivt kommer att förbättras.

Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till motion 218.

Polisbåt till Västervik

I motion 220 anförs att en polisbåt bör stationeras i Västervik. Motionären framhåller att Västerviks skärgård sommartid besöks av en stor mängd turister och att en följd härav kan bli att brottsligheten ökar. Polismyndighetens möjligheter att svara för allmän ordning och säkerhet i skärgården är enligt motionären ytterst begränsade eftersom polisbåt saknas och det heller inte finns någon helikopter stationerad i Västervik.

Inom polisväsendet finns 14 polisbåtar. De är stationerade i Luleå, Norrtälje, Stockholm, Täby, Handen, Nacka, Västerås, Karlstad, Nyköping, Karlskrona, Göteborg och Uddevalla. Åtta av båtarna byttes ut under åren 1979–1982. Rikspolisstyrelsen har i sin anslagsframställning inte framfört några yrkanden om nya båtar eller byte av båtar för nästa budgetår, men aviserar att utbyten bör komma till stånd budgetåren därefter.

Några medel för polisbåtar har inte beräknats i regeringens budgetförslag.

Utskottet har tidigare (se JuU 1976/77:27) i princip uttalat sin anslutning till tanken på en utbyggnad av sjöpolisverksamheten. Utskottet, som inte ansett sig böra gå in på frågan om en varaktig omstationering av polisbåtar, har också anvisat möjligheten att söka tillgodose tillfälliga lokala behov genom omdisponering av båtar. Dessa uttalanden har alltjämt giltighet. I fråga om nyanskaffning av polisbåtar under budgetåret 1986/87 finner utskottet inte

underlag för någon annan bedömning än den som regeringen har gjort. Möjligheterna att tillgodose motionsönskemålet på längre sikt får prövas i budgetberedningen i vanlig ordning. Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till motion 220.

Medelsberäkningen m. m.

I motion 207 förespråkas en något lägre investeringstakt vad gäller utrustning för polisen. Anslaget föreslås sänkt med 15 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Härigenom avser motionärerna att vissa i motionen angivna förslag om ökade anslag under andra anslagspunkter, bl. a. anslaget B 1. Rikspolisstyrelsen, skall bli finansierade.

Utskottet, som hänvisar till sin behandling i det föregående av anslagspunkten B 1, anser att regeringens medelsberäkning under förevarande punkt är väl avvägd. Anslaget bör inte sättas lägre än regeringen föreslagit. Utskottet avstyrker därför bifall till motion 207 i denna del.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *vågar till polisen*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju218,

2. beträffande *polisbåt till Västervik*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju220,

3. beträffande *medelsberäkningen*

att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1985/86:Ju207 i denna del (yrkande 5) till *Utrustning m. m. för polisväsendet* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 113 221 000 kr.

5. **Underhåll och drift av motorfordon m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 6 (s. 71) och hemställer

att riksdagen till *Underhåll och drift av motorfordon m. m.* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 110 594 000 kr.

6. **Gemensam kontorsdrift m. m. inom kvarteret Kronoberg**. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 7 (s. 72 och 73) och hemställer

att riksdagen till *Gemensam kontorsdrift m. m. inom kvarteret Kronoberg* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

7. **Diverse utgifter**. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt B 8 (s. 73 och 74) och hemställer

att riksdagen till *Diverse utgifter* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 4 321 000 kr.

8. **Byggnadsarbeten för polisväsendet**. Regeringen har under punkt B 9 (s. 74–76) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga regeringen att besluta om byggnadsarbeten för polisväsendet inom de kostnadsramar som förordats i propositionen, dels till Byggnadsarbeten för polisväsendet för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 31 300 000 kr.

Motioner

I motion 1985/86:Ju201 av Kenth Skårvik (fp) och Leif Olsson (fp) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om nödvändigheten av att ett nytt polishus i Uddevalla snarast projekteras och att byggande prioriteras med snarast möjliga start.

I motion 1985/86:Ju202 av Elving Andersson (c) och Kjell A. Mattsson (c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om angelägenheten av att ett nytt polishus och allmänt häkte i Uddevalla projekteras och genomförs snarast möjligt.

I motion 1985/86:Ju203 av Anita Persson (s) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av nya förvaltningslokaler för polismyndigheten i Nyköping.

I motion 1985/86:Ju213 av Lennart Andersson m. fl. (s) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om nödvändigheten av att vidta åtgärder för att skapa ändamålsenliga polislokaler inom de i motionen angivna polisdistrikten i Stockholms län.

De orter som avses i motionen är Huddinge, Handen, Södertälje, Solna och Nacka.

I motion 1985/86:A418 av Ulla Tillander m. fl. (c) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om byggandet av polishuset i Malmö (yrkande 2).

I motion 1985/86:A461 av Hans Petersson i Röstånga m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga, att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ett nytt polishus i Malmö (yrkande 13).

Utskottet

I budgetpropositionen föreslår chefen för justitiedepartementet – efter samråd med chefen för finansdepartementet – att fr. o. m. budgetåret 1986/87 inlösen av kommunalt byggda polishus finansieras från sjunde huvudtiteln, anslaget D 2. Inköp av fastigheter m. m., på sätt som föreslagits av byggnadsstyrelsen. I enlighet härmed har några medel för detta ändamål för nästa budgetår inte beräknats under förevarande anslag. Förslaget föranleder inget annat uttalande från utskottets sida än att utskottet utgår från att intresset för polisverksamheten av ändamålsenliga lokaler bevakas i framtiden på samma sätt som hittills.

Regeringens förslag under förevarande punkt innebär att kostnadsramarna för pågående byggnadsprojekt ändras. Med anledning av att medelsförbrukningen beräknas bli högre än anslaget för innevarande budgetår aviserar departementschefen sin avsikt att återkomma till frågan om ytterligare medelsanvisning för detta budgetår i samband med förslag om tilläggsbudget III. Enligt anslagsberäkningen i budgetpropositionen uppgår den beräknade medelsförbrukningen under anslaget till ca 58,8 milj. kr. för budgetåret 1985/86 och till 31,3 milj. kr. för budgetåret 1986/87, eller för tvåårsperioden tillhopa ca 90 milj. kr.

Motionsvägen förs fram önskemål om ny- eller ombyggnad av polishus i Uddevalla (motionerna 201 och 202), Nyköping (motion 203), Huddinge (motion 213), Handen (motion 213), Södertälje (motion 213), Solna (motion 213, ombyggnad), Nacka (motion 213) och Malmö (motionerna 418 och 461). Yrkandena motiveras framför allt med att nuvarande lokaler är otillfredsställande både för personalen och för den allmänhet som kommer i kontakt med dem. I flera motioner framhålls den besvärande bristen på häktes- och arrestplatser. Även sysselsättningspolitiska skäl åberopas för yrkandena.

Utskottet vill instämma i motionärernas uppfattning att det beträffande de berörda orterna föreligger behov av nya eller renoverade lokaler för polisen, en tanke som utskottet för övrigt uttryckt tidigare (JuU 1984/85:29). Detsamma gäller emellertid också beträffande ett antal andra orter i landet, och det är inte möjligt för utskottet att prioritera ett eller flera projekt framför andra angelägna sådana. Utskottet ser emellertid allvarligt på en situation som under längre tid innebär betydande svårigheter från verksamhetssynpunkt och besvärande olägenheter från arbetsmiljösynpunkt. Det finns därför enligt utskottets mening anledning att noga överväga om inte skäl av nu angiven art i det fortsatta planeringsarbetet måste tillerkännas större vikt än hittills vid avvägningen mot rena budgetmässiga och sysselsättningspolitiska skäl. Med dessa uttalanden avstyrker utskottet bifall till motionerna.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om bemyndigande och medelsanvisning.

Utskottet hemställer

1. beträffande *polishus i Uddevalla*

att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ju201 och 1985/86:Ju202,

2. beträffande *polishus i Nyköping*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju203,

3. beträffande *polishus i Huddinge*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju213 i denna del,

4. beträffande *polishus i Handen*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju213 i denna del,

5. beträffande *polishus i Södertälje*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju213 i denna del,

6. beträffande *polishus i Solna*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju213 i denna del,

7. beträffande *polishus i Nacka*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju213 i denna del,

8. beträffande *polishus i Malmö*

att riksdagen avslår motion 1985/86:A418 i denna del (yrkande 2) och motion 1985/86:A461 i denna del (yrkande 13),

9. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om byggnadsarbeten för polisväsendet inom de kostnadsramar som har förordats i propositionen,

10. beträffande *medelsberäkningen*
att riksdagen till *Byggnadsarbeten för polisväsendet* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 31 300 000 kr.

Stockholm den 18 mars 1986

På justitieutskottets vägnar

Karin Ahrland

Närvarande: Karin Ahrland (fp), Arne Nygren (s), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Björn Körlof (m), Helge Klöver (s), Gunilla André (c), Ulla-Britt Åbark (s), Sven Munke (m), Hans Göran Franck (s), Arne Svensson (m), Birthe Sörestedt (s), Elving Andersson (c), Bengt-Ola Ryttar (s), Göran Magnusson (s) och Lars Sundin (fp).

Reservationer

1. Antagning av polisaspiranter (punkt 1)

Karin Ahrland (fp), Björn Körlof (m), Gunilla André (c), Sven Munke (m), Arne Svensson (m), Elving Andersson (c) och Lars Sundin (fp) anser – beträffande motiveringen –

dels att den del av utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Utskottet vill" och slutar på s. 3 med "skall godtas" bort ha följande lydelse:

Som skäl för att begränsa aspirantantagningen till 150 för nästa budgetår – samma antal som gäller för innevarande budgetår – åberopar departementschefen att personalläget inom polisen har förbättrats. Häremot vill utskottet invända att det visserligen är sant att det antal polismän som tjänstgör utöver gällande personaltablå har stigit men att arbetsläget inom poliskåren likväl är mycket ansträngt. I sin anslagsframställning har rikspolisstyrelsen framhållit bl. a. att polisen skulle behöva en kompensation motsvarande drygt 1 000 årsarbetskrafter för att personaltillgången skall motsvara den som fanns år 1979. Styrelsen har beräknat att under perioden 1986/87–1988/89 ca 1 230 polismän kommer att sluta sin anställning, och styrelsen har betonat att rekryteringen i vart fall bör motsvara beräknade avgångar.

Utskottet ser det som mycket angeläget att polisen tillförs tillräckliga resurser för att möta de allt större krav som ställs inte minst på grund av den oroande brottsutvecklingen. Dessutom är det av vikt att rekryteringen till polisyrket hålls på en sådan nivå att det inte skapas ett uppdämt nyrekryteringsbehov med åtföljande obalans vad gäller den planläggning som måste ske för en väl fungerande utbildningsgång.

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet avstyrker" och slutar med "utskottets sida" bort ha följande lydelse:

Vad nu sagts innebär att utskottet ansluter sig till de tankegångar som förts fram i motionerna 204, 207, 217, 222 och 614 i nu behandlade delar i fråga om att ett större antal polisaspiranter bör rekryteras än regeringen föreslagit.

Det antal aspiranter som utskottet stannat för framgår av utskottets hemställan nedan.

Övrigt

Vad som i övrigt anförs under detta anslag föranleder inte något särskilt uttalande från utskottets sida.

2. Medelsberäkning och antagning av polisaspiranter (punkt 1)

Björn Körlof (m), Sven Munke (m) och Arne Svensson (m) anser – under förutsättning av bifall till reservation 1 – att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

beträffande *medelsberäkning och antagning av polisaspiranter*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ju217 i denna del (yrkande 2) och med anledning av motion 1985/86:Ju204 i denna del (yrkande 1), motion 1985/86:Ju207 i denna del (yrkande 2), motion 1985/86:Ju222 i denna del (yrkande 3), motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkandena 6 och 7) och regeringens förslag

a) som sin mening ger regeringen till känna att 460 polisaspiranter bör antas under budgetåret 1986/87,

b) till *Rikspolisstyrelsen* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 600 421 000 kr.

3. Medelsberäkning och antagning av polisaspiranter (punkt 1)

Karin Ahrland (fp) och Lars Sundin (fp) anser – under förutsättning av bifall till reservation 1 – att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

beträffande *medelsberäkning och antagning av polisaspiranter*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ju207 i denna del (yrkande 2) och med anledning av motion 1985/86:Ju204 i denna del (yrkande 1), motion 1985/86:Ju217 i denna del (yrkande 2), motion 1985/86:Ju222 i denna del (yrkande 3), motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkandena 6 och 7) och regeringens förslag

a) som sin mening ger regeringen till känna att 200 polisaspiranter bör antas under budgetåret 1986/87,

b) till *Rikspolisstyrelsen* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 558 421 000 kr.

4. Medelsberäkning och antagning av polisaspiranter (punkt 1)

Gunilla André (c) och Elving Andersson (c) anser – under förutsättning av bifall till reservation 1 – att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

beträffande *medelsberäkning och antagning av polisaspiranter*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 7) och med anledning av motion 1985/86:Ju204 i denna del (yrkande 1), motion 1985/86:Ju207 i denna del (yrkande 2), motion 1985/86:Ju217 i denna del (yrkande 2), motion 1985/86:Ju222 i denna del (yrkande 3), motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 6) och regeringens förslag

a) som sin mening ger regeringen till känna att 300 polisaspiranter bör antas under budgetåret 1986/87,

b) till *Rikspolisstyrelsen* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 568 421 000 kr.

5. Medelsberäkningen m. m. (punkt 2)

Björn Körlof (m), Sven Munke (m) och Arne Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Yrkandet i" och slutar med "förevarande punkt" bort ha följande lydelse:

Yrkandet i motion 204 innebär att medel för inrättande av den nämnda tjänsten inte skall tillföras laboratoriet utan i stället tas i anspråk – på polissidan – för att bekämpa våldsbrottsligheten. Motionen upptar också ett yrkande som går ut på att de resursförstärkningar som regeringen, under anslaget till Lokala polisorganisationen, föreslår för polisens bekämpande av den ekonomiska brottsligheten skall användas för att bekämpa våldsbrottsligheten. Denna sak behandlas av utskottet under punkt 3 i detta betänkande. Utskottet tillstyrker där i sak bifall till motionen i detta hänseende. Det ställningstagande till frågor om prioritering av insatserna mot brott och om resursanvändningen som utskottet därvid gör har giltighet också beträffande kriminaltekniska laboratoriet. Med hänvisning härtill ansluter sig utskottet till motionsyrkandet såvitt gäller medelsanvisningen till laboratoriet.

Det anförda innebär att utskottet föreslår en viss minskning av förevarande anslag i förhållande till regeringens förslag.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

beträffande *medelsberäkningen m. m.*

att riksdagen med anledning av regeringens förslag och med anledning av motion 1985/86:Ju204 i denna del (yrkande 2 delvis) till *Statens kriminaltekniska laboratorium* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 20 963 000 kr.

6. Riktlinjer för resursanvändningen inom polisväsendet, m. m. (punkt 3, mom. 2)

Karin Ahrland (fp), Björn Körlof (m), Sven Munke (m), Arne Svensson (m) och Lars Sundin (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 9 med "Utskottet vill" och slutar på s. 11 med "i fråga" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill för sin del till att börja med mera allmänt slå fast att brottsligheten totalt sett ligger på en mycket hög nivå och att ökningen av antalet brott under senare år är högst oroande. För att framgångsrikt motverka brottsligheten är det givetvis nödvändigt med en mångfald åtgärder av vitt skilda slag inom olika delar av samhället. Betydelsen av de åtgärder mot brottsligheten som kan vidtas inom rättsväsendet får emellertid inte underskattas, och det måste konstateras att de brottsbekämpande insatser som framför allt polisen gör mera direkt spelar en central roll i

sammanhanget. Därför är det olyckligt att polisväsendet tidigare inte erhållit de resursförstärkningar som brottslighetens utveckling motiverat.

Det är angeläget att på alla sätt öka effektiviteten i polisens arbete på att motverka brott. Ett uttryck för strävanden i sådan riktning utgör den nyligen genomförda polisreformen, som efter hand bör leda till ett allt bättre resursutnyttjande inom polisväsendet. I samma riktning verkar också den förbättrade polisutbildningen. I linje med vad som sägs i motion 607 finns effektivitetsvinster att göra även genom att nyttja modernare teknisk utrustning. I detta hänseende finns det enligt utskottets uppfattning knappast anledning tro att några åtgärder på området eftersätts hos polisen. Utskottet vill här i ett mera långsiktigt perspektiv också peka på de förbättringar av polisens insatser mot brott som ett genomförande av polisberedningens förslag rörande inriktningen av polisverksamheten kan resultera i.

Vid sidan av de allmänt sett effektivitetsfrämjande åtgärder som utskottet nu berört är det emellertid också nödvändigt att överväga vissa prioriteringar av polisverksamheten och därvid ta ställning till den omfördelning av tjänster som kan föranledas därav. Sådana överväganden förutsätts för övrigt delvis av systemet med basorganisation och fria resurser men påkallas framför allt av intresset att vissa typer av brott bör bekämpas särskilt.

Nästa budgetår bör enligt utskottets mening och i nära överensstämmelse med vad som sägs i motionerna 204, 207, 607 och 614 narkotikabrottsligheten och våldsbrottsligheten höra till de områden där polisens insatser måste prioriteras. – Utskottet kan vidare instämma i vad departementschefen anfört rörande polisens handläggning av asylutredningar. Utskottet utgår från att det angivna riktmärket för tidsåtgången gäller inte bara själva handläggningen av utredningarna, utan även polisens befattning med saken över huvud taget.

Som framgått av vad som sagts tidigare skall den angivna prioriteringen av polisens insatser mot vissa typer av brott i princip ske inom ramen för systemet med fria resurser. Härutöver kan det emellertid finnas anledning att överväga omfördelning av tjänster på områden där behovet av förstärkningar framstår som särskilt betydelsefullt. Därvid måste givetvis behovet av förstärkningar vägas mot intresset av att andra angelägna verksamhetsområden inte blir lidande till följd av en omfördelning.

I enlighet med vad utskottet med anledning av motionerna 204, 207, 217, 222 och 614 i det föregående förordat beträffande ökad antagning av polisaspiranter kan en kraftigt ökad intagning till polishögskolan ske under de kommande tre åren. Detta kommer att medföra en markant förstärkning av polisens resurser. Under följande år kan då även en viss förstärkning av polisens eko-rotlar övervägas. Någon omfördelning av tjänster inom nu existerande polisresurser i syfte att ytterligare stärka kampen mot ekonomisk brottslighet bör emellertid inte ske så länge det finns allvarliga brister på andra områden.

Beträffande sjöpolisverksamheten kan konstateras att den för närvarande har helt otillräckliga resurser. Det finns därför i linje med vad som sägs i motionerna 217 och 220 anledning att genom omfördelning inom förevarande anslag söka skapa utrymme för ca 10 nya tjänster för denna verksamhet.

I motionerna 607 och 614 begärs en ökad satsning på kvarterspolisverk-

samheten. Såsom utskottet uttalade redan förra året är frågor rörande kvarterspolisverksamheten en sak som det i enlighet med polisreformen ankommer på den lokala polismyndigheten att fatta beslut om (JuU 1984/85:29 s. 18). Mot den bakgrunden anser sig utskottet inte böra göra annat särskilt uttalande än att utskottet, i likhet med vad utskottet uttalat tidigare år, ser positivt på en utveckling i riktning mot en ökad fotpatrullering och utökad kvarterspolisverksamhet såsom motionärerna förespråkar och som har föreslagits i polisberedningens nyligen framlagda slutbetänkande.

Utskottet vill samtidigt betona att genom den förstärkning av polisresurserna som såsom ovan nämnts kommer att äga rum skapas utrymme för polismyndigheterna att i ökad utsträckning prioritera kvarterspolisverksamheten.

Sammanfattningsvis vill utskottet uttala att de prioriteringar som utskottet i det föregående har förordat – i linje med vad som sägs i samtliga här aktuella motioner – möjliggör att polismyndigheterna ägnar särskild uppmärksamhet åt den traditionella brottsligheten. Utrymmet för sådana insatser ökar även till följd av det alltmer effektiva resursutnyttjande som polisreformen innebär. Härtill kommer att de insatser mot den traditionella brottsligheten som avser förebyggande verksamhet som departementschefen förespråkar på sikt kan återspeglas i en dämpad brottsutveckling.

Utskottets nu gjorda ställningstaganden innebär att utskottet ansluter sig till motionerna 204 och 207 såvitt avser yrkandena om att den av departementschefen aviserade omfördelningen inte skall genomföras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under mom. 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *riktlinjer för resursanvändningen inom polisväsendet, m. m.*

att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ju204 i denna del (yrkande 2 delvis), motion 1985/86:Ju207 i denna del (yrkande 1), motion 1985/86:Ju607 i denna del (yrkandena 6 och 7) och motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 1) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört i detta hänseende.

7. Den regionala polisorganisationen i allmänhet (punkt 3, mom. 3)

Björn Körlof (m), Sven Munke (m) och Arne Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 12 med "Utskottet vill" och slutar på s. 13 med "denna del" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det angeläget att organisationen av den regionala polisverksamheten i landet nu läggs fast. Den osäkerhet som hittills har rått i saken har inverkat menligt på verksamheten, såväl personellt som funktionsmässigt.

Utgångspunkten för det ställningstagande som sålunda skall göras måste givetvis vara riksdagens principbeslut år 1981, enligt vilket den regionala polisorganisationen skall behålla sin av ålder bestående anknytning till länsstyrelserna; likaså skall länspolischeferna, med förstärkt ställning, förbli tjänstemän i länsstyrelserna. Enligt utskottets uppfattning framstår denna

lösning i enlighet med vad som sägs i motion 212 alltjämt som den mest ändamålsenliga för landet som helhet.

Det sagda innebär att utskottet förordar att den rådande regionala polisorganisationen i princip skall vara oförändrad. Med denna ståndpunkt tar utskottet avstånd från den i propositionen och i motion 614 föreslagna ordningen att ett allmänt ställningstagande till frågan om en fortsatt reform av landets regionala polisverksamhet bör uppskjutas i avvaktan på erfarenheterna från de län där länspolismästarmodellen har införts. Till frågan om fortsatta överväganden beträffande Malmöhus län återkommer utskottet i det följande.

Utskottets nu gjorda ställningstagande innebär att utskottet avstyrker bifall till motion 614 i nu behandlad del och att utskottet förordar att de i propositionen angivna riktlinjerna inte godkänns av riksdagen.

dels att utskottets hemställan under mom. 3 bort ha följande lydelse:

> 3. beträffande *den regionala polisorganisationen i allmänhet*
> att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ju212 i denna del och med avslag på motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 8 delvis) förklarar att de riktlinjer som förordas i propositionen i detta hänseende inte godkänns.

8. Den regionala polisorganisationen i Malmöhus län (punkt 3, mom. 4)

Björn Körlof (m), Gunilla André (c), Sven Munke (m), Arne Svensson (m) och Elving Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "Vad nyss" och slutar med "och 614" bort ha följande lydelse:

De särlösningar med en länspolismästarmodell som har valts för Stockholms län samt Göteborgs och Bohus län måste ses mot bakgrund av de särskilda förhållanden som är utmärkande för dessa storstadslän. Även införandet av länspolismästarmodellen i Jämtlands län var förestavat av den speciella struktur för polisorganisationen som råder i detta län. I fråga om Malmöhus län anfördes i riksdagens principbeslut att erfarenheterna från den nya ordningen i Stockholms- och Göteborgsområdena borde studeras för att senare ligga till grund för fortsatta överväganden. Utskottet anser att denna ståndpunkt alltjämt har giltighet. På grund härav och med hänsyn till att tillräckliga erfarenheter från de båda storstadslänen ännu inte föreligger anser sig utskottet – i linje med vad som sägs i motionerna 212 och 614 – inte kunna biträda förslaget i propositionen att länspolismästarmodellen nu bör införas i Malmöhus län.

Vad nu anförts innebär att utskottet med anledning av motion 212 i denna del och motion 614 i denna del dels anser att den i propositionen angivna riktlinjen beträffande Malmöhus län inte bör godkännas av riksdagen, dels avstyrker bifall till propositionen såvitt gäller bemyndigande för regeringen att vid polismyndigheten i Malmö inrätta en tjänst som länspolischef.

dels att utskottets hemställan under mom. 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *den regionala polisorganisationen i Malmöhus län*

a) att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ju212 i denna del och motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 8 delvis) förklarar att de riktlinjer som förordas i propositionen i detta hänseende inte godkänns,

b) att riksdagen avslår propositionen såvitt gäller bemyndigande för regeringen att vid polismyndigheten i Malmö inrätta en ordinarie tjänst för länspolismästare med beteckningen Cp.

9. Den regionala polisorganisationen i Uppsala m. fl. län (punkt 3, mom. 5)

Björn Körlof (m), Sven Munke (m) och Arne Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 13 med "När det" och slutar på s. 14 med "dessa län" bort ha följande lydelse:

Som nyss sagts anser utskottet att den rådande regionala polisorganisationen i princip skall vara oförändrad. I konsekvens med detta ställningstagande tar utskottet i enlighet med motion 212 och i linje med motion 614 avstånd från förslagen i propositionen att länspolismästarmodellen skall införas i Uppsala, Kronobergs, Blekinge och Värmlands län. Den riktlinje härom som förordas i propositionen bör alltså inte godkännas. Vidare avstyrker utskottet bifall till propositionen såvitt gäller bemyndigande för regeringen att inrätta tjänster för länspolismästare för de berörda länen.

dels att utskottets hemställan under mom. 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *den regionala polisorganisationen i Uppsala m. fl. län*

a) att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ju212 i denna del och med avslag på motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 8 delvis) förklarar att de riktlinjer som förordas i propositionen i detta hänseende inte godkänns,

b) att riksdagen avslår propositionen såvitt gäller bemyndigande för regeringen att vid vardera av polismyndigheterna i Uppsala, Växjö, Karlskrona och Karlstad inrätta en ordinarie tjänst för länspolismästare med beteckningen Co.

10. Den regionala polisorganisationen i Uppsala m. fl. län (punkt 3, mom. 5)

Gunilla André (c) och Elving Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 13 med "När det" och som slutar på s. 14 med "dessa län" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående förordat att ett allmänt ställningstagande till frågan om en fortsatt reform av landets regionala polisverksamhet bör anstå några år till dess att tillräcklig erfarenhet har vunnits av den nya länspolismästarmodellen. Motsvarande ståndpunkt har intagits beträffande förslaget i propositionen att nu införa länspolismästarmodellen i Malmöhus län.

Enligt utskottets uppfattning och i linje med vad som sägs i motion 614 har det gjorda ställningstagandet giltighet även beträffande Uppsala, Krono-

bergs, Blekinge och Värmlands län. De skäl för en motsatt ståndpunkt som anförs i propositionen anser utskottet sakna bärkraft. Även beträffande dessa län bör man således avvakta vidare erfarenheter innan ställning tas till den framtida regionala organisationen.

Det anförda innebär att utskottet med anledning av motion 614 och i linje med vad som föreslås i motion 212 finner att den i propositionen angivna riktlinjen beträffande Uppsala m. fl. län inte bör godkännas av riksdagen. Vidare avstyrker utskottet bifall till propositionen såvitt gäller bemyndigande för regeringen att inrätta tjänster för länspolismästare för de berörda länen. I konsekvens med detta ställningstagande avstyrker utskottet också bifall till motion 212 i denna del.

dels att utskottets hemställan under mom. 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *den regionala polisorganisationen i Uppsala m. fl. län*

a) att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ju614 i denna del (yrkande 8 delvis) och med avslag på motion 1985/86:Ju212 i denna del förklarar att de riktlinjer som förordas i propositionen i detta hänseende inte godkänns,

b) att riksdagen avslår propositionen såvitt gäller bemyndigande för regeringen att vid vardera av polismyndigheterna i Uppsala, Växjö, Karlskrona och Karlstad inrätta en ordinarie tjänst för länspolismästare med beteckningen Co.

11. Tjänsteförslagsnämnd inom polisväsendet (punkt 3, mom. 7)

Björn Körlof (m), Gunilla André (c), Sven Munke (m), Arne Svensson (m) och Elving Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 15 med "Enligt utskottets" och slutar på s. 16 med "till känna" bort ha följande lydelse:

I likhet med departementschefen anser utskottet att det finns ett klart behov av att förbättra det nuvarande vitsordssystemet i tjänstetillsättningsärenden inom polisväsendet. I detta syfte har polisberedningen föreslagit att det skall inrättas en tjänsteförslagsnämnd inom polisväsendet. Enligt utskottets uppfattning måste en tjänsteförslagsnämnd av det slag som beredningen har föreslagit i högre grad kunna tillgodose behovet av förbättringar på området än den ordning härför som departementschefen förespråkar. Förslaget om en tjänsteförslagsnämnd har också vunnit bred anslutning hos de remissinstanser som yttrat sig däröver.

Utskottet har i sammanhanget föga förståelse för departementschefens kritiska syn på en tjänsteförslagsnämnd. En sådan nämnd låter sig i lika hög grad som den ordning som departementschefen förordar förena med det decentraliserade system som kännetecknar den nyss genomförda polisreformen.

Det nu sagda innebär att utskottet i sak kan ansluta sig till önskemålen i motionerna 206 och 214 om att en tjänsteförslagsnämnd bör inrättas inom polisväsendet. Utskottet tar därmed avstånd från den ordning som departementschefen föreslår och, i konsekvens härmed, från förslaget i motion 211.

En tjänsteförslagsnämnd inom polisväsendet bör – inom ramen för

nuvarande förslags- och tillsättningsförfarande – i huvudsak ges uppgifter av det slag som polisberedningen föreslagit. Det får ankomma på regeringen att närmare överväga denna fråga med hänsynstagande till bl. a. remissopinionen. Detsamma gäller frågan om nämndens sammansättning.

Vad utskottet sålunda med anledning av motion 206 och motion 214 anfört om inrättande av tjänsteförslagsnämnd inom polisväsendet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under mom. 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *tjänsteförslagsnämnd inom polisväsendet*

att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Ju206 och motion 1985/86:Ju214 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört i detta hänseende.

12. Rikspolisstyrelsens handläggning av tjänstetillsättningsärenden (punkt 3, mom. 8)

Björn Körlof (m), Gunilla André (c), Sven Munke (m), Arne Svensson (m) och Elving Andersson (c) anser – under förutsättning av bifall till reservation 11 – att utskottets hemställan under mom. 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *rikspolisstyrelsens handläggning av tjänstetillsättningsärenden*

att riksdagen avslår motion 1985/86:Ju211.

13. Utrustning för polisväsendet (punkt 4, mom. 3)

Karin Ahrland (fp) och Lars Sundin (fp) anser – under förutsättning av bifall till reservation 1 –

dels att den del av utskottets yttrande på s. 22 som börjar med "Utskottet, som" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet, som hänvisar till sina ställningstaganden under punkt 1 i fråga om antalet polisaspiranter och medelsberäkningen under anslaget B 1, anser att förevarande anslag om utrustning till polisväsendet bör bestämmas till ett belopp som är 15 milj. kr. lägre än regeringens förslag. Utskottet tillstyrker i följd härav bifall till motion 207 i denna del.

dels att utskottets hemställan under mom. 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsberäkningen*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ju207 i denna del (yrkande 5) och med anledning av regeringens förslag till *Utrustning m. m. för polisväsendet* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 98 221 000 kr.

Innehållsförteckning

Rikspolisstyrelsen 1
Motioner 1
Utskottet 2
Inledning 2
Antagning av polisaspiranter 2
Övrigt 3
Utskottets hemställan 3
Statens kriminaltekniska laboratorium 4
Motion 4
Utskottet 4
Lokala polisorganisationen 5
Motioner 5
Utskottet 6
Inledning 6
Medelsberäkningen 7
Beredskapspolisen 8
Riktlinjer för resursanvändningen inom polisväsendet, m. m. 8
Den regionala polisorganisationen 11
Polisresurser för Storstockholmsområdet 14
Förfarande vid tillsättning av polischefstjänster 14
Samordning av pass- och tullkontrollen 16
Ersättning till enskilda för biträde åt polisen 17
Ordningsskapande uppgifter för trafikvakter 18
Utskottets hemställan 19
Utrustning m. m. för polisväsendet 20
Motioner 20
Utskottet 20
Inledning 20
Vågar till polisen 20
Polisbåt till Västervik 21
Medelsberäkningen m. m. 22
Utskottets hemställan 22
Underhåll och drift av motorfordon m. m. 22
Gemensam kontorsdrift m. m. inom kvarteret Kronoberg 22
Diverse utgifter 22
Byggnadsarbeten för polisväsendet 22
Motioner 23
Utskottet 23
Reservationer 25
1. Antagning av polisaspiranter (punkt 1) (m, fp, c) 25
2. Medelsberäkning och antagning av polisaspiranter (punkt 1) (m) 26
3. Medelsberäkning och antagning av polisaspiranter (punkt 1) (fp) 26
4. Medelsberäkning och antagning av polisaspiranter (punkt 1) (c) 26
5. Medelsberäkningen m. m. (punkt 2) (m) 27
6. Riktlinjer för resursanvändningen inom polisväsendet, m. m. (punkt 3, mom. 2) (m, fp) 27

7. Den regionala polisorganisationen i allmänhet (punkt 3, mom. 3) (m) 29
8. Den regionala polisorganisationen i Malmöhus län (punkt 3, mom. 4) (m, c) 30
9. Den regionala polisorganisationen i Uppsala m. fl. län (punkt 3, mom. 5) (m) 31
10. Den regionala polisorganisationen i Uppsala m. fl. län (punkt 3, mom. 5) (c) 31
11. Tjänsteförslagsnämnd inom polisväsendet (punkt 3, mom. 7) (m, c) 32
12. Rikspolisstyrelsens handläggning av tjänstetillsättningsärenden (punkt 3, mom. 8) (m, c) 33
13. Utrustning för polisväsendet (punkt 4, mom. 3) (fp) 33

gotab Stockholm 1986 10524